

CLASICI
ROMÂNII

GEORGE TOPÎRCEANU
Scrieri alese



EDITURA
ANDREAS PRINT



George Topîrceanu – *Autoportret*

CLASICI
ROMÂNI

GEORGE
TOPÎRCEANU



Scrieri alese

Poezii • Fabule • Proză



EDITURA
ANDREAS PRINT

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TOPÎRCEANU, GEORGE

Scrieri alese / George Topîrceanu. - București: Andreas
Print, 2008

Bibliogr.

Index

ISBN 978-973-8958-40-1

821.135.1-1

DIFUZOR EXCLUSIV:
AGENȚIA DE DIFUZARE IVO PRINT
Calea Griviței 158, demisol, sector 1, cod 010745,
București, Tel./Fax: 021.22.20.767;
Tel. mob.: 0723.214.540; 0729.075.680
E-mail: ivo_print@yahoo.com
Site: www.editura-andreas.ro

© Editura ANDREAS, București, 2014

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii

Redactare: Laura-Ivona DUMITRU

Copertă: Editura Andreas

Tehnoredactare: Gheorghe DUMITRU

Bun de tipar: 09.04.2014; Coli de tipar: 12

Format (Z6): 16/54x84 cm.

ISBN ISBN 978-973-8958-40-1

CLASICI
ROMÂNII

Prefață
„Un poet modern”

Prof. ION ȘERBAN

1. PARADOXUL DE A FI MODERN

Despre Topîrceanu s-au spus aproape toate lucrurile esențiale, inclusiv acela că autorul „Parodiilor originale“ este unul dintre cei mai moderni poeți ai vremii sale. Este interesant că E. Lovinescu, în general foarte atent la tot ceea ce este modern, remarcă trăsătura cea mai importantă a lui Topîrceanu: „nu putem decât recunoaște în dl G. Topîrceanu pe cel mai autentic reprezentant al moștenirii directe a lui A. Mirea...“.

Același critic observă, „ca notă diferențială“, că în „Balade vesele și triste“ lirismul sau numai epicul, în doze dealfel mici, se infiltrează cu umor. Ceea ce e esențial la scriitor este inteligența artistică vizibilă în adaptarea formei la conținut, în căutarea efectului, în preciziunea conturului...“. Făcând aceste judicioase observații, Lovinescu ridică și cele mai serioase obiecții: „«Balada popii din Rudeni» sau «Balada morții», de pildă, par tăiate cu dexteritatea unei mâini de meșter într-un material din care numai emoția și misterul lipsesc“. Adică esențialul. Cu alte cuvinte, Topîrceanu este un meșteșugar desăvârșit, un virtuoz, în ceea ce privește forma, dar e lipsit de harul mării poezii. Și rezervele lui Lovinescu merg mai departe, pe aceeași linie: „Cu o viziune atât de ascuțită și atât de materială, dl Topîrceanu a fixat peisagii... cu amănunte prinse atât de sigur și, pentru a vorbi tehnic, cu atâta acurateță – încât natura pare pusă sub sticlă într-o ramă, peste care nimic nu trece ; și tocmai acest aer de «perfectie», de «finit» stânjenește impresia poetică“. (E. LOVINESCU, *Istoria literaturii române contemporane, vol. II, Ed. Minerva, București, 1981, pag. 185*)

G. Ibrăileanu arată și el că Topîrceanu este „un poet de factură specială“. Și mai departe: „inspirația sa poetică ne dă o impresie neobișnuită de luciditate, dacă nu cumva luciditatea aceasta nu se datorește controlului pe care îl exercită inteligența asupra inspirației. A releva rolul prea excesiv al inteligenței în creația lirică nu credem că este un elogiu de invidiat, adus unui poet liric“. (G. IBRĂILEANU, *G. Topîrceanu, în vol. Note și impresii, Ed. Viața Românească, Iași, 1920, pag. 206-207*) Adept al inspirației spontane, Criticul „Vieții Românești“ pare speriat de inteligența lui Topîrceanu.

Ca de obicei, G. Călinescu are intuiția cea mai fină și pune accentul exact acolo unde trebuie. În „Istoria...“ sa, el îl trece pe Topîrceanu la capitolul „Modernității“. Călinescu acreditează însă, în mod indirect, ideea că Topîrceanu ar fi un poet minor, definindu-l ca „un poet al universului mic“: „Unii îl prețuiesc ca pe un poet mare, alții ca pe un poet minor. Cea dintâi opinie este greu de susținut...“. Călinescu este primul care înțelege valoarea superioară a parodiilor: „Totuși se poate observa la el acel fenomen de uitare în model care e chiar semnul clasicei inspirații.“ Topîrceanu ar avea spirit critic. Dar asta nu e totul: „Inteligență critică? E prea puțin. Avem de-a face cu un mimetism care presupune puțința de a trăi pe felurite chei muzicale“. (G. CĂLINESCU, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Ed. Minerva, București, 1988, pag. 826*)

Unul dintre cei mai avizați comentatori ai poetului, Al. Săndulescu, vorbește despre „umorul liric“ al lui Topîrceanu. În baladele poetului, „contemplația se însoțește cu o discretă notă de umor“. Universul poeziei lui Topîrceanu este definit în mod remarcabil: „Spirit lucid, înzestrat cu o remarcabilă inteligență artistică, el se caracterizează în primul rând prin autoironie, prin cenzurarea propriilor sentimente. În același

RAPSODII DE PRIMĂVARĂ

I

Sus, prin crângul adormit,
A trecut în taină mare,
De cu noapte, risipind
Șiruri de mărgăritare
Din panere de argint,
Stol bălai
De îngerăși
Cu alai
De toporași.
Primăvară, cui le dai?
Primăvară, cui le lași?

II

Se-naltă abur moale din grădină.
Pe jos, pornesc furnicile la drum.
Acoperișuri veste-de-n lumină
Întind spre cer geacuri fără fum.

Pe lângă garduri s-a zvântat pământul
Și ies gândacii-Domnului pe zid.
Ferestre amortite se deschid
Să intre-n casă soarele și vântul.

De prin balcoane
Și coridoare
Albe tulpane
Fâlfâie-n soare.

CLASICI
ROMĂNI

*Repere
biobibliografice*



CUPRINS

Prefață - „Un poet modern“ (Prof. Ion ȘERBAN) / 5

I. POEZII / 17

BALADE VESELE ȘI TRISTE / 17

Rapsodii de primăvară / 18
Cântec („ <i>Frumoasă ești pădurea mea...</i> “) / 21
Balada morții / 21
Balada călătorului / 23
Balada popa din Rudeni / 25
Balada munților / 27
Pastel / 33
Rapsodii de vară / 34
Broaștele / 39
Acceleratul / 40
Sfârșit de vară / 42
Rapsodii de toamnă / 44
Balada unui greier mic / 50
Catrene / 52
Balada chiriașului grăbit / 54
Noapte de mai / 56
Noapte de iarnă / 59
Noapte de toamnă / 62
Romanță / 63
Epilog / 64
Distih eroic / 64

PARODII ORIGINALE / 65

În loc de prefață / 166
<i>Pagini din diferiți autori / 68</i>

- AL. DEPĂRĂTEANU: Viața la țară / 68
DIMITRIE BOLINTINEANU: Mihai Vodă și turcii / 71
GEORGE COȘBUC: Țiganii / 73
A. MIREA (D. ANGHEL ȘI ȘT. O. IOSIF): Caleidoscop / 76
OCTAVIAN GOGA: / 78
 I. Mucenicii / 78
 II. Vade retro / 79
ION MINULESCU: Trei romane pentru mai târziu / 80
 I. Romanța automobilului / 80
 II. Romanță autumnală / 82
 III. Romanța gramofonului / 83
CINCINAT PAVELESCU: Epigrame - Lui Nigrim / 86
OTILIA CAZIMIR:
 I. Vis alb / 87
 II. Ariciul / 88
DEMOSTENE BOTEZ: Tristeți provinciale / 90
Tudor Arghezi: / 92
 I. Psalm / 92
 II. Menire / 93
 III. Utrenie / 93
 IV. Blesteme / 94

MIGDALE AMARE / 97

- Călimara / 98
Cioara / 99
Aeroplanul / 103
Sonet estival / 103
Albumul / 104
La vânătoare / 105
 I. Decorul / 105
 II. Un iepure / 105
 III. Masa / 106
 IV. La întoarcere / 108
Octombrie / 109
Noiembrie / 110
Fantezie de toamnă / 111
Primăvară / 112
La Paști / 114

Un duel / 115
Balada corbilor / 117
Singur / 118
Dedicație / 119
Toamna în parc / 120
Balada unei stele mici / 120
Expunere de motive / 123
Cocostârcul albastru / 124
Poetul / 126

DIN PERIODICE / 127

Furtuna / 128
Cântec („Și-mi făcui din doruri multe...“) / 129
Ceasornicului meu / 129
Șoapte / 130
Lumină / 131
Acvarelă / 132
Aprilie / 132
Câți ca voi! / 134

POSTUME / 135

Fabule pentru copii / 136
Bivolul și coțofana / 136
Întrebare și răspuns / 137
Boierul și argatul / 137
Leul deghizat / 138
Fabule mici pentru oameni mari / 139
Omul și rața / 139
Doi prieteni / 139
Cin' s-a fript cu ciorbă... / 140
Văduva și piticul / 140
Măgarul în grevă / 141
Microscopică / 141
Zi de vară / 141
Plouă... / 142
Romantă în stil vechi / 143
Din tren / 144

II. PROZĂ / 145

SCRISORI FĂRĂ ADRESĂ / 145

- Tara de dincolo de negură / 146
Într-o dimineață de primăvară / 157
Civilizație locală / 162
Literatură de Crăciun / 168
Despre automobil / 171
Toamnă lungă / 177
-

REPERE BIOBIBLIOGRAFICE / 183
